

Darila za lepe kobile in žebice na Kranjskem.

Letos so se 28. dne p. m. delile te darila v Kranji. Pripeljali so kmetiški gospodarji 11 kobil z žebetimi in pa 17 triletnih žebic.

Darila so bile razdeljene tako-le:

za kobile z žebetimi:

Jože Grašič iz Govnika je prejel 15 cekinov in sreberno svetinjo,

Janez Malenšek iz Broda,

Tomaz Burger iz Zaverha,

France Molj iz Vogelj,

vsak po 5 cekinov in sreberno svetinjo, —

za triletne žebice:

France Zakavšek iz Sinje Gorice, je dobil 10 cekinov in sreberno svetinjo,

Aleš Erzar iz Kokrice,

France Kuralt iz Mengša,

vsak po 5 cekinov in sreberno svetinjo.

Razun teh so še sledeči za lepo živino prejeli le sreberne svetinje, ker ni bilo več cekinov:

Jaka Kopač iz Vešč, Matevž Brence iz Hraš, Juri Kne iz Zaloga, Jaka Žerovnik iz Svil, France Vertačič iz Pristavice, Tomaz Vogelnik iz Predterga, Jožef Okorn iz Must, Jože Zaplotnik iz Štenišč, Jan. Čebašek iz Svil in Matevž Seršen iz Skaručne.

Vidila je pri tej priložnosti komisija z veseljem, da je živina pridno glešana, — z žalostjo pa, da je večidel bila nerodno podkovaná. Kovači taki zaslužijo očitno grajo, in gorje gospodarjem, kateri kujejo svoje konje pri takih mojstrih-skazih! V malo letih jim pokvarijo kopita in noge popolnoma. Ker je lepa priložnost vsakemu dana, se v Ljubljani v kovaški šoli izučiti umnega podkovstva in ozdravljanja kopitnih napak in boleznin, naj bi pač župani na to gledali, da saj vsaka večja okolica ima izučenega kovača. — Razun žebic in kobil od cesarskih žebcov smo pa zapazali tudi lepe kobile in žebice, ki so bile hčere Kopačevih žebcov iz Vešč.

Šolske reči.

Teržaške šole.

V Terstu 12. sept. * — Ker so dokončane naše šole, naj nekoliko o njih spregovorim. Na gimnaziji je bilo 246 učencov, med njimi 164 Teržčanov. Štatični pregled kaže, da je bilo med vkupnim številom 146 Lahov, 41 Slovincov, 35 Nemcov in 34 različnih narodnost. Čudno se zazdi malo število Slovincov marsikomu, ki vé, da je najmanj polovica teržaških prebivavcov Slovanov, zlasti Slovincov, da je naša okolica čisto slovenska in da na Primorskem prebiva veliko več Slovincov od Lahov. Temu se pa ni čuditi, ako pomislimo, kolika krivica se godi Slovincem po šolah. V normalnih šolah se uči skoraj povsod vse v laščini, v Terstu se še v tistih učilnicah, ki so v krajih, kjer prebiva velika večina Slovincov, učenci celó slovenskih čerk ne učé, pri tem pa pogostoma, tudi od nekterih učiteljev s „schiavo“ zasramujejo. Ko stopijo v gimnazijo, so se že navzeli talijanskega duhá in sistematično naučili zaničevati svoj narod. Ker pa smejo taki učenci Talijanje biti, če tudi njihni roditelji talijanščine še umejo ne, se jim potem tudi slovenščine ni treba učiti. Naj mi nikdo ne očita, da to ni tako, — *facta loquuntur*; poznam sam tacih učencov. Karati moram nekoliko Istranov, ki so Slovinci po rodu, pa so se odtegnili slovenščini in vrinili med Lahe, ravno tako južnega Štajarca, ki se je moral poprej v Mariboru slovenski učiti, v Terstu pa se je v Nemca spreobrnul. Potreba bi bilo (ker se tako godí), da bi se dala postava zastran narodnosti v šolah. Učila se je slovenščina v treh razredih, v prvem in drugem po dve, v tretjem pa eno uro na teden. V prvem in drugem raz-

redu je bil učni jezik nemški, razlagala se je praktično slovnica in dajale so se pismene naloge učencem. V tretjem razredu je bil učni jezik slovenski. Razlagala se je zgodovina staro- in novoslovenskega slovstva z ozirom na imenitnejše slovstvene dóbe družih slovanskih narečij in vadili so se učenci v slovenskem pisanju. Več učencov je izverstno napredovalo. 30. pr. m. so se dajale darila v véliki dvorani na borsi, kjer se je — menda pervikrat — oglasil tudi slovenski govornik. Ko je začel govoriti, je vstalo mermranje med Lah, pa se je naglo vleglo, ko se je razodela nevoljnost od vseh strani. Ko pa je končal, se mu je jako ploskalo.

Naše mestno svetovavstvo, ki je ob enem deželni zbor, podpira na vso moč laščino; le „illustra nazionalità“ mu je na sercu, vsi njegovi razglasí, pozivi itd., vse je v goli laščini, med tem, ko deželno poglavarstvo vse oznanila in zakone tudi v slovenščini in nemščini razglašá. Da bi celó rado druge jezike, ki so še tu pa tam v javnih učiliščih bolj ali manj v navadi, čisto zaterlo, kažejo očitno njegovi pomenki in sklepi. Nočemo pretresovati namena, ki ga vodi pri tem, prašamo le: ali je pravično in pošteno zatirati druge narodnosti, ki imajo toliko pravice, kolikor je ima laščina? Ako ima Primorje več in Terst ne manj Slovincov od Lahov, kako to, da se Slovincu ne daja, kar mu gré? Ali morebiti nosi naša „illustra nazionalità“ več bremen, nego Slovenec? Tega ne. Saj še sama sebe ne more varovati. Slovensko ljudstvo naše okolice jo varuje, 1000 slovenskih mladenčev in mož opravlja za-njo vojaško službo in mestno stražo, brez ktere — in to se je očitno pokazalo lansko leto — tudi Lah ni varen, da mu pri belem dnevu ne odprejo magazina in blagá ne pokradejo, da zvečer domú gredočemu ne slečejo suknje, da ne pusté gologlavega in bosega domú capljati.

Gimnazija celjska.

Letno izvestje celjske gimnazije pokazuje nam čisto nemščino; ni ne enega slovenskega sestavka; bodimo zadovoljni, da nam je saj prineslo pregled slovenskih nalog v 7. in 8. razredu, kar je, kot nekakošna kontrola javnosti v naših okolnostih, velike vrednosti. Po štatičnem pregledu bilo je izmed 267 učencov 183 Slovincov in 54 Nemcov, pa Bog zná — kakih Nemcov! Zakaj nek ni pregleda šolske mladine? Ali je morebiti pisava imen postrašila koga? Ali se Celjani šopirijo proti slovenskemu pisanju? Bog vé! Pisava malega broja imen, ki se nahajajo v izvestju, čudna je; glejmo: Sabukošek m. Zabukošek itd. Od kadaj sta gospoda Slomšek in Vodusek ponemčila svoje imena, tega pač ne znamo; toliko pa vemo, da smo ime našega preizverstnega prozaika tudi v nemških časopisih našli slovanski pisano. — Žalost nam je objela serce viditi imenik učiteljev tak, da razun katehetov, ki po sedanjih okolinostih morata biti domača, ni ne enega domačega učitelja. To je pač ravnopravnost, o kateri se more edini pisatelj „Krainerische Zustände“ v „Triesterer“ radovati! Kdaj bo cesarska beseda se uresničila gledé naših gimnazij! Kdaj bo prišel čas, da se bo saj vsa mladež brez izjeme tudi slovenski učiti morala! Kaj morebiti ne znamo, kako je lahko v takih zadevah iz lenega Slovence napraviti lenega Nemca? — Radi bi zvedili, ali je res, da se je naravopis v 1. in 2. razredu preda val slovenski, kakor nam je nekdo v privatnem dopisu obetal? Skor da ne moremo verjeti, ker smo slišali, da je šolski ravnatelj dijakom celó prepovedoval slovenski govoriti.

Gimnazija varaždinska.

Veseleje gleda mi okó izvestje varaždinsko. Celó je slavensko, kakor celjsko celo nemško. Sostavek dodani nadaljuje lansko izvestje, ter je trudno, morebiti pretrudno opravilo, toda za skladno ilirsko velike važnosti. Broj mladéži je znatno velik; čudno samo je, koliko je Slovincov, ker je izmed 295 ostavših 73, tedaj več kot četertina slovenske mladéži. Veselje je viditi, kako se množí število